

YELLOWFACE

Nederlandse editie

Voor Eric en Janette

Op de avond dat Athena voor mijn ogen sterft, vieren we haar televisiedeal met Netflix.

Allereerst moet je, voor een goed begrip van het verhaal, twee dingen over Athena weten.

Om te beginnen heeft ze alles: rechtstreeks vanuit de universiteit een deal voor meerdere boeken met een grote uitgeverij, een master van de universiteit met de enige cursus creatief schrijven waarvan iedereen gehoord heeft, een cv vol prestigieuze *artist residencies* en een lijst van nominaties voor prijzen waar je u tegen zegt. Op haar zeventwintigste heeft ze drie romans gepubliceerd, de ene roman een nog groter succes dan de andere. De Netflix-deal zette Athena's leven niet op zijn kop, het was gewoon een zoveelste pluim op haar hoed, een van de extraatjes op de weg naar de literaire sterrenstatus die ze sinds ze is afgestudeerd in sneltreinvaart aflegt.

En vervolgens heeft ze, misschien als gevolg van bovengenoemde feiten, bijna geen vrienden. Schrijvers van onze leeftijd – jong, ambitieus, veelbelovend en nog net aan de goede kant van de dertig – zijn er in overvloed. Op alle sociale media vind je dit soort klikjes – schrijvers die dwepen met elkaars niet-gepubliceerde manuscripten (WAANZINNIG GOED WERK!), zich luidkeels laten horen bij de onthulling van een omslag (DIT IS ECHT TE MOOI! DODELIJK!), en die selfies posten van groepjes die zich her en der in de wereld bij literaire bijeenkomsten ophouden. Maar op de foto's van Athena's Instagram staat alleen zij. Via Twitter informeert ze haar zeventigduizend volgers hoe ze vordert met haar werk en onthaalt

ze hen op haar grapjes, maar heel zelden tagt ze anderen. Ze doet niet aan namedropping, schrijft geen flapteksten of aanbevelingen voor boeken van collega's, en geeft geen publieke schouderklopjes op die ostentatieve, wanhopige manier die schrijvers aan het begin van hun carrière eigen is. In al die tijd dat ik haar ken, was ik de enige aan wie ze refereerde als een goede vriendin.

Vroeger dacht ik dat ze gewoon gereserveerd was. Maar Athena is zo idioot en belachelijk succesvol dat ze zich natuurlijk niet wil afgeven met gewone stervelingen. Athena praat vermoedelijk alleen met houders van een blauw vinkje en collega-auteurs van bestsellers, die haar onderhouden met hun exclusieve opmerkingen over de moderne samenleving. Athena heeft geen tijd om vrienden te maken onder het proletariaat.

In de afgelopen jaren heb ik echter een andere theorie ontwikkeld, en dat is dat iedereen haar net zo onuitstaanbaar vindt als ik haar vind. Het is per slot van rekening niet te doen om bevriend te zijn met iemand die jou in letterlijk alles overtroeft. Waarschijnlijk kan niemand Athena uitstaan omdat het onverdraaglijk is om voortdurend haar mindere te zijn. Waarschijnlijk zit ik hier alleen maar omdat ik zo'n zielenpoot ben.

Dus zijn het die avond alleen Athena en ik in die luidruchtige, veel te dure rooftopbar in Georgetown. Ze slaat cocktails achterover alsof ze absoluut moet bewijzen dat ze zich uitstekend vermaakt, en ik drink om het kreng in mij, dat haar het liefst dood zou wensen, tot zwijgen te brengen.

Athena en ik raakten alleen maar toevallig bevriend. Als eerstejaars woonden we in Yale op dezelfde etage, en omdat we allebei vanaf de dag dat we bewust van onszelf waren wisten dat we schrijvers wilden worden, volgden we als jongerejaars dezelfde werkcolleges creatief schrijven. In het begin van onze carrière publiceerden we allebei korte verhalen in hetzelfde literaire tijdschrift. En enkele jaren nadat we afgestudeerd waren, verhuisden we naar dezelfde

stad – Athena verhuisde voor een prestigieuze beurs in Georgetown, waar de Engelse faculteit dusdanig onder de indruk was, zo werd beweerd, van een gastcollege dat ze aan de American University gaf, dat die voor haar speciaal een vakgroep creatief schrijven in het leven riep, en ik verhuisde omdat de nicht van mijn moeder in Rosslyn een appartement bezat, dat ze me verhuurde tegen betaling van gas, water, elektra en servicekosten, als ik maar wel haar planten water gaf. We hadden nooit zoiets als een vorm van geestverwantschap, of een diep, bindend trauma gevoeld – we bevonden ons gewoon altijd op dezelfde plek, waar we hetzelfde deden, en dus was het handig om aardig voor elkaar te zijn.

Maar ondanks onze start op dezelfde plek – Inleiding tot het Korte Verhaal van professor Nathalia Gaines – gingen onze carrières, nadat we afgestudeerd waren, in compleet verschillende richtingen.

Ik schreef mijn eerste roman in een vlaag van inspiratie tijdens een jaar waarin ik me dood verveelde als werknemer bij Teach for America. Elke dag schreef ik nadat ik van mijn werk thuiskwam nauwgezet het verhaal op dat ik vanaf mijn jeugd wilde vertellen: een rijk gedetailleerd en enigszins magisch coming of age-verhaal over verdriet, verlies en zusterschap met de titel *Over the Sycamore*. Nadat ik tevergeefs bijna vijftig agenten had aangeschreven werd het boek tijdens een oproep om werk in te zenden opgepikt door een kleine uitgeverij met de naam Evermore. Destijds was het voorschot in mijn ogen een idioot bedrag – tienduizend dollar vooraf en royalty's die uitgekeerd zouden worden als ik mijn voorschot had terugverdiend – maar toen wist ik nog niet dat Athena een zescijferig bedrag had gekregen voor haar debuutroman bij Penguin Random House.

Drie maanden voordat mijn boek gedrukt zou worden, ging Evermore over de kop. Ik kreeg de rechten terug. Wonder boven wonder verkocht mijn literair agent – die mij had gecontracteerd na Evermores aanvankelijke aanbod – de rechten opnieuw aan een van de Grote Vijf uitgeverijen voor een voorschot van vijftienduizend dollar;

een ‘aardige deal’ stond er in de aankondiging op de Publishers Marketplace. Eindelijk leek ik Het Gemaakt Te Hebben, leken al mijn dromen over roem en succes op het punt uit te komen, totdat de lanceerdatum van mijn boek naderbij kwam, en de eerste druk van tienduizend exemplaren werd verlaagd tot vijfduizend, mijn zes-stedenpromotietournee werd gereduceerd tot drie boekhandels in het grootstedelijke gebied van Washington DC, en de beloofde aanbevelingen van beroemde schrijvers achterwege bleven. Er kwam nooit een tweede druk. Ik verkocht in totaal tweeduizend, misschien drieduizend exemplaren. Mijn redacteur werd ontslagen tijdens zo’n publicatiekrimp die bij elke economische dip plaatsvindt, en ik werd doorgeschoven naar een kerel die Garrett heet en die tot op heden zo weinig interesse heeft getoond om het boek te steunen dat ik me vaak afvraag of hij me niet gewoon volslagen vergeten is.

Maar dat is de gewone gang van zaken, vertelde iedereen me. Iedereen heeft een lullige debuutervaring. Zo zijn Uitgevers Nu Eenmaal. Het is altijd chaos in New York, alle redacteuren en premensen zijn overwerkt en onderbetaald, en vergissingen worden altijd gemaakt. Het gras is nooit groener bij de buurman. Iedere auteur heeft een haat-liefdeverhouding met zijn/haar imprint. Assepoester-verhalen bestaan niet – alleen hard werken, doorzetten en steeds weer opnieuw proberen de hoofdprijs te winnen.

Maar waarom bereiken sommige mensen bij hun eerste poging meteen de status van ster? Zes maanden voordat Athena’s debuutroman uitkwam, stond er een grote sexy foto van haar in een breed gelezen uitgeverstijdschrift met als ondertekening ‘JONGSTE SCHRIJF-WONDER VERTELT ONS DE HOOGNODIGE AAPI*-VERHALEN’. Ze verkocht haar rechten aan dertig landen. Haar debuut werd met luid gejuich van de kritiek in bladen als de *New Yorker* en de *New York*

* Asian American Pacific Islander: inwoners van de eilanden in de Stille Zuidzee. (Noot van de vertaler)

Times ontvangen, en stond wekenlang bovenaan elke bestsellerlijst. Het prijzencircuit het jaar erop was een uitgemaakte zaak. Athena's debuut – *Stem en Echo*, over een Chinees-Amerikaans meisje dat alle geesten van de overleden vrouwen in haar familie kan oproepen – was zo'n zeldzame roman die volmaakt de lijn tussen speculatieve en commerciële fictie volgt, en zo accumuleerde ze nominaties voor de Booker-, Nebula-, Hugo- en World Fantasy-prijzen, waarvan ze er twee won. En dat was nog maar drie jaar geleden. Sindsdien heeft ze nog twee boeken gepubliceerd en men is unaniem van oordeel dat ze alleen maar veel beter is geworden.

Niet dat Athena geen talent heeft. Ze is een verdomd góeie schrijfster – ik heb al haar werk gelezen, en ik ben niet zo jaloers dat ik geen goed boek herken als ik het lees. Maar Athena's glamour betreft duidelijk niet wat ze schrijft. Het betreft háár. Athena Liu is gewoon fokking cool. Zelfs haar naam – Athena Ling En Liu – is cool. Goed gedaan, meneer en mevrouw Liu, deze perfect gekozen combinatie van klassiek en exotisch. Geboren in Hongkong, opgegroeid tussen Sydney en New York, opgeleid op Britse kostscholen waar ze zich haar bekakte, onnavolgbare accent eigen maakte; lang en superslank, met de elegantie die alle voormalige balletdanseressen eigen is, porseleinbleek en begiftigd met die enorme, lange met wimpers gesierde bruine ogen waardoor ze eruitziet als een Chinese Anne Hathaway (ik doe hier geen racistische uitspraak – ooit poste Athena een selfie van haar en 'Annie' tijdens een rode loper-event, hun vier grote reënen vlak naast elkaar, met het eenvoudige onderschrift: Tweeling!)

Ze is fenomenaal. Ze is letterlijk fenomenaal.

Dus krijgt Athena natuurlijk alle goede dingen, want zo gaat dat in deze business. De uitgeverwereld kiest een winnaar – iemand die er aantrekkelijk uitziet, iemand die jong en cool is en, o, we denken het allemaal, dus laten we het maar gewoon zeggen, 'divers' genoeg is – en voorziet deze persoon rijkelijk van geld en andere middelen. Het is zo verdomd arbitrair. Nou ja, misschien niet arbitrair, maar het hangt af

van factoren die niets te maken hebben met de kracht van iemands proza. Athena – een mooie, aan Yale afgestudeerde, internationale, enigszins excentrieke vrouw van kleur – is uitgekozen door de Gevestigde Orde. Intussen ben ik alleen maar bruinogige, bruinharige, uit Philadelphia afkomstige June Hayward, en zal ik nooit Athena Liu worden, hoe hard ik ook werk en hoe goed ik ook schrijf.

Ik had verwacht dat ze zichzelf inmiddels wel uit mijn atmosfeer gelanceerd zou hebben. Maar er komen nog steeds vriendelijke appjes – hoe gaat het schrijven vandaag? bereik je het beoogde woordenaantal? succes met je deadline! – evenals uitnodigingen: happy hour margarita's bij El Centro, brunch bij Zaytinya, een poetryslam op U Street. Het is zo'n oppervlakkige vriendschap, waarin je het voor elkaar krijgt heel veel tijd met elkaar door te brengen zonder elkaar echt te leren kennen. Ik weet nog steeds niet of ze broers en of zussen heeft. Ze heeft nooit geïnformeerd naar mijn vriendjes. Maar we blijven met elkaar omgaan, omdat het zo handig is dat we allebei in DC wonen, en omdat het moeilijk is nieuwe vrienden te maken als je ouder wordt.

Ik weet echt niet waarom Athena mij mag. Ze omhelst me altijd als we elkaar zien. Ze liket mijn posts op sociale media minstens tweemaal per week. Minstens om de maand doen we een drankje, en meestal op haar uitnodiging. Maar ik heb geen idee wat ik haar te bieden heb – ik beschik in de verste verte niet over de populariteit of de connecties die de moeite waard zijn voor de tijd die ze met mij doorbrengt.

Diep vanbinnen heb ik altijd gedacht dat Athena op mijn gezelschap is gesteld juist omdat ik niet tegen haar op kan. Ik begrijp haar wereld, maar ik ben geen bedreiging en haar prestaties zijn zo ver buiten mijn bereik dat ze zonder enige gêne tegenover mij hoog kan opgeven over haar successen. Willen we niet allemaal een vriend of vriendin die, in de wetenschap dat het bij voorbaat een verloren zaak is, nooit jouw superioriteit zal aanvechten? Hebben we niet allemaal iemand nodig die als jouw boksbal kan fungeren?

‘Zo erg kan het niet zijn,’ zegt Athena. ‘Ik weet zeker dat het alleen maar de bedoeling is om de paperbackversie een paar maanden op te schorten.’

‘Het is geen uitstel,’ zeg ik. ‘Het is afstel. Dat heeft Brett me zojuist laten weten... konden geen plek vinden in hun drukschema.’

Ze geeft me een klopje op mijn schouder. ‘Kop op. Je krijgt sowieso de royalty’s van de hardcover! Achter de wolken schijnt... nietwaar?’

Leuk dat je denkt dat ik überhaupt royalty’s krijg. Dat zeg ik niet hardop. Als je Athena beschuldigt van tactloosheid gaat ze zich omstandig, overdreven verontschuldigen, en dat vind ik moeilijker te verwerken dan mijn irritatie verkroppen.

We zitten in Graham’s rooftopbar op een tweezitter naar de ondergaande zon te kijken. Athena slaat haar tweede whisky sour achterover, en ik ben aan mijn derde glas pinot noir. We zijn beland bij het afgezaagde onderwerp van mijn problemen met mijn uitgever, iets wat ik betreur, omdat alles wat volgens Athena troost en advies is het er alleen maar dieper inwrijft.

‘Ik wil Garrett niet voor het hoofd stoten,’ zeg ik. ‘Maar eerlijk gezegd denk ik dat hij het liefste de optie afwijst, zodat ze van me af zijn.’

‘Nou, niet zo negatief over jezelf,’ zegt Athena. ‘Hij heeft wel jouw debuut aangekocht, toch?’

‘Nee,’ zeg ik. Elke keer weer moet ik Athena hieraan herinneren. Wat betreft mijn problemen heeft ze het geheugen van een goudvis – alles moet twee- of driemaal herhaald worden voordat het beklijft. ‘Toen de redacteur die het aankocht werd ontslagen, werd hij ermee opgescheept, en elke keer dat we het erover hebben, heb ik het gevoel dat hij me alleen maar aan het lijntje houdt.’

‘Laat ’m dan barsten,’ zegt Athena opgewekt. ‘Nemen we er nog een?’

De drankjes zijn hier achterlijk duur, maar het maakt niet uit, want Athena betaalt. Athena betaalt tegenwoordig altijd; ik bied

geen drankjes meer aan. Ik denk niet dat Athena ooit enig idee heeft gehad van de begrippen ‘duur’ en ‘niet duur’. Na Yale en een volledig gefinancierde masteropleiding kreeg ze honderdduizenden dollars op haar bankrekening. Toen ik haar eens vertelde dat starters in de New Yorkse uitgeverwereld slechts ongeveer vijfendertigduizend dollar per jaar verdienen, knipperde ze met haar ogen en vroeg: ‘Is dat veel?’

‘Ik heb wel zin in een malbec,’ zeg ik. Een malbec kost negentien dollar per glas.

‘Prima, schat.’ Athena staat op en kuiert naar de bar. De barkeeper glimlacht naar haar en zij slaakt een kreet van verbazing, waarbij ze als een Shirley Temple haar handen voor haar mond slaat. Een van de heren aan de bar blijkt haar een glas champagne aangeboden te hebben. ‘Ja, we vieren inderdád iets.’ Haar bekoorlijke, verrukte lachje zweeft boven de muziek uit. ‘Maar kan ik er dan ook een voor mijn vriendin krijgen? Op mijn rekening?’

Niemand hier biedt mij champagne aan. Maar zo gaat het nu eenmaal. Elke keer dat we uitgaan wordt Athena overspoeld met aandacht – als het niet is van gretige lezers die een selfie en een handtekening willen, dan van zowel mannen als vrouwen die haar ravissant vinden. Ik, ik ben onzichtbaar.

‘Ziezo.’ Athena komt weer naast me zitten en geeft me mijn glas. ‘Wil je horen hoe het bij Netflix is gegaan? O, jezus, Junie, het was te gek. Ik had een gesprek met de man die *Tiger King* heeft uitgebracht. *Tiger King!*’

Wees blij voor haar, zeg ik tegen mezelf. Wees gewoon blij voor haar en gun haar deze avond.

Mensen beschrijven jaloezie altijd als iets wat vlijmend, groen, giftig is. Onterecht, zuur, gemeen. Maar mijn ervaring is dat jaloezie, bij schrijvers, meer aanvoelt als angst. Jaloezie verhoogt mijn hartslag als ik op Twitter nieuws van Athena’s succes opvang – nóg een boekcontract, nominaties voor prijzen, speciale uitgaven, contracten voor buitenlandse rechten. Jaloezie is mezelf voortdurend

met haar vergelijken waarbij ik het van haar verlies; het is de angst dat ik niet goed genoeg of snel genoeg schrijf, dat ik niet en nooit genoeg zal zijn. Jaloezie betekent dat ik, alleen al bij het horen dat Athena een zescijferige optieovereenkomst met Netflix heeft ondertekend, dagenlang van slag ben, niet in staat me op mijn eigen werk te concentreren terwijl ik elke keer dat ik een van haar boeken in een winkel uitgestald zie, overspoeld word door een gevoel van schaamte en zelfverachting.

Zo voelt iedere schrijver die ik ken zich over een ander. Schrijven is een heel eenzame bezigheid. Je hebt geen enkele zekerheid of jouw schepping van enige waarde is en bij het eerste het beste teken dat je achterloopt in de ratrace beland je in een neerwaartse spiraal van wanhoop. *Let alleen op je eigen werk*, zeggen ze. Maar dat is moeilijk wanneer andermans werkstukken onophoudelijk voor je gezicht wapperen.

Maar ik ervaar ook het soort venijnige jaloezie als ik Athena hoor praten over hoe dol ze op háár redacteur is, een literaire krachtpatser met de naam Marlena Ng die 'mij uit de duisternis heeft gehaald' en die 'gewoon begrijpt wat ik op artistiek niveau probeer te doen, snap je?' Starend naar Athena's bruine ogen met die idioot lange wimpers waardoor ze eruitziet als een dier uit het Disney-bos, vraag ik me af: *Hoe is het om jou te zijn?* Hoe is het om zo onmogelijk volmaakt te zijn, om alle goede dingen van de wereld te hebben? En misschien zijn het de cocktails, of mijn hyperactieve schrijversverbeelding, maar in mijn maag voel ik een hete, bizarre aandrang opborrelen om mijn vingers in haar bessenrood geverfde mond te steken en haar gezicht uiteen te rijten, om haar huid netjes van haar lichaam te pellen en hem zelf aan te trekken.

'En het is alsof ze me áánvoelt, alsof ze seks heeft met mijn woorden. Geestelijke seks, bedoel ik.' Athena giechelt en rimpelt dan liefvallig haar neus. Ik onderdruk de neiging er een stomp op te geven. 'Heb je ooit het redactieproces gezien als... seks hebben met je redacteur? Alsof je een grote literaire baby op de wereld zet?'